

AF-02

แนวทางการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
ในพื้นที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

Extension Guidelines for Vegetable Production of Farmers Adhering to Good Agricultural
Practice in Pha Khao District, Loei Province

ปริญญา ลำคำ¹ เบนจามาศ อยู่ประเสริฐ² และนารีรัตน์ สีละสาร³
Parinya Lamkham¹, Benchamas Yooprasert², and Nareerat Seerasan³

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อีเมล: nuyacm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 3) สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 4) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 5) ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ผลิตผักในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวนทั้งหมด 320 ราย ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณตามวิธีการของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน = 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 178 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติคือ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรผู้ผลิตผักในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย ร้อยละ 59.0 เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 47.51 ปี มีรายได้จากการผลิตผักเฉลี่ยต่อปี 34,399 บาท 2) ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เฉลี่ย 10.85 ข้อ ร้อยละ 98.3 ของเกษตรกรตอบสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตได้ถูกต้อง 3) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตผักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตผักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตผักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านวิธีการส่งเสริม ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผัก และด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตผัก 5) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มวิธีการส่งเสริม โดยมีข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด และมีข้อเสนอแนะแนวทางด้านการสนับสนุนด้านนโยบายการผลิตผักอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำหลัก: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี การผลิตผัก การส่งเสริมการผลิตผัก

Abstract

The objectives of this survey research were: 1) to study social and economic conditions of farmers 2) knowledge of vegetable production according to good agricultural practices of farmers 3) to study extension conditions and the need for vegetable extension according to good agricultural practices of farmers 4) problems in extension vegetable production according to good agricultural practices of farmers 5) recommendations for the extension of vegetable production according to good agricultural practices of farmers

The population used in the research was vegetable farmers in Pha Khao District, Loei Province total number of 320 cases. Sample size using Taro Yamane's method calculation formula, tolerance = 0.05. A total of 178 samples were obtained with a simple random sampling. The instrument for data collection was a questionnaire. Statistics used to data analysis were frequency, percentage, minimum, maximum, mean, standard deviation and ranking.

The results showed that: 1) 59.0 percent of farmers are female, average age 47.51 years, with average income from vegetable production 34,399 baht per year. 2) the level of knowledge about vegetable production according to good agricultural practice averaged 10.85 questions. 98.3 percent of farmers answered correctly answering questions about water resources used in production. 3) farmers are encouraged to produce good agricultural practices vegetables. overall, it was at a moderate level and there is a need to extension vegetable production as a whole at a high level. 4) problems in extension good agricultural practices of farmers were at a high level. both in terms of extension knowledge of vegetable production and support related to vegetable production. 5) farmers have suggestions to increase the method of extension the recommendation for promotion through information technology was at the highest level. and there were suggestions for guidelines for supporting the continuous vegetable production policy from the government. overall, it is at a high level.

Keywords: good agricultural practices, vegetable production, extension of vegetable production

บทนำ

อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เกษตรกรในพื้นที่ที่มีอาชีพหลักคือการทำเกษตร ซึ่งเป็นพืชไร่เช่นอ้อยโรงงาน มันสำปะหลังเป็นหลัก ที่ผ่านมามีได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ทำให้ได้ผลผลิตตกต่ำ ตลอดจนภาวะราคาตลาดไม่แน่นอน เกษตรกรบางรายจึงหันมาปลูกผักบริโภคในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย และจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริม และหน่วยงานทางราชการหลายภาคส่วนในอำเภอผาขาว จังหวัดเลย ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอผาขาวได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกผักเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีกันมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการผลิตสินค้าเกษตรตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอย่างถูกต้องและครบถ้วน เช่น การจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตทั้งก่อนและหลังเก็บเกี่ยว ดังนั้นภาครัฐควรจัดกระบวนการเรียนรู้

แก่เกษตรกรด้านผลิตผัก มีการนำข้อมูลสถานการณ์พืชผักมาใช้วางแผนการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและจัดการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรทั่วไป

จึงมีความจำเป็นต้องศึกษา เรื่อง แนวทางส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอผาขาว จังหวัดเลย เพื่อทราบสภาพการผลิตผักของเกษตรกร ปัญหาในการผลิตผักรวมทั้งความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกผัก และแนวทางการส่งเสริมการผลิตผัก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตผักของเกษตรกรอำเภอผาขาว จังหวัดเลย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของเกษตรกรผู้ผลิต ผู้บริโภค รวมถึงการเพิ่มมูลค่าของสินค้า สินค้าเป็นที่ยอมรับ ได้รับการรับรองมาตรฐานและมีปริมาณผักเพียงพอต่อความต้องการของตลาด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้ผลิตผักในเขตอำเภอผาขาว จังหวัดเลย จำนวน 320 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 ราย โดยใช้สูตรคำนวณ โดยใช้สูตร Taro yamana (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีอย่างง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่กำหนดใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนการผลิตแบบสัมภาษณ์ดังนี้ การผลิตแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) สภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 3) สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร 4) ปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรทำการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ของเกษตรกร 5) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า พบว่า ร้อยละ 59.0 เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 47.51 ปี ร้อยละ 59.0 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน น้อยกว่า 4 คน และร้อยละ 42.1 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน มากกว่า 3 คน ร้อยละ 49.4 มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและเช่า มีขนาดพื้นที่ทำเกษตร เฉลี่ย 18.31 ไร่ มีขนาดพื้นที่ทำการผลิตผัก เฉลี่ย 5.53 ไร่ มีประสบการณ์การทำงานผลิตผัก เฉลี่ย 4.72 ปี รายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 92,174.16 บาท มีรายได้จากการทำการผลิตผัก เฉลี่ย 34,398.88 บาท ร้อยละ 21.5 เป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

2. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 10.85 ข้อ โดย ร้อยละ 98.3 มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 96.1 มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง ร้อยละ 95.5 มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิต ร้อยละ 95.5 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช ร้อยละ 93.8 มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ปลูก ร้อยละ 92.1 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ ร้อยละ 81.5 มีความรู้เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบตรงทางการเกษตร ร้อยละ 77.5 มีความรู้เกี่ยวกับการบันทึกข้อมูล สรุประดับความรู้ของเกษตรกรแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุประดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

n = 178

จำนวนข้อที่ตอบถูก	จำนวน คนที่ตอบถูก	ร้อยละ
ความรู้ 1 – 3 ข้อ (ระดับน้อยที่สุด)	0	0
ความรู้ 4 – 6 ข้อ (ระดับน้อย)	14	7.8
ความรู้ 7 – 9 ข้อ (ระดับปานกลาง)	29	16.3
ความรู้ 10 – 12 ข้อ (ระดับมาก)	82	46.1
ความรู้ 13 – 15 ข้อ (ระดับมากที่สุด)	53	29.8
คะแนนสูงสุด = 15 ต่ำสุด = 4 ค่าเฉลี่ย = 10.85 S.D.= 2.495		

3. สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีระดับการได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.25 โดย ด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตผักมีอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.09 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.31 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตผักอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.45 ในภาพรวมระดับความต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.64 โดย ด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตผักอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.64 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.98 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตผักอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00

4. ปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรทำการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า ปัญหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประเด็นปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักมีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 โดยเกษตรกรมีปัญหาความรู้ด้านการตลาดมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาความรู้ด้านการรวมกลุ่ม และปัญหาความรู้ด้านการผลิตผัก ค่าเฉลี่ย 4.11, 4.02 และ 3.95 ตามลำดับ ประเด็นปัญหาด้านวิธีการส่งเสริมการผลิตผัก มีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.85 โดยปัญหาการส่งเสริมแบบมวลชน รองลงมาปัญหาการส่งเสริมแบบรายบุคคล และปัญหาการส่งเสริมแบบกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.91, 3.90 และ 3.74 ตามลำดับ ประเด็นปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตผัก มีระดับปัญหาอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.68

5. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะการส่งเสริมประเด็นด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักมีระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 โดยเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมความรู้ด้านการผลิตมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการตลาด และการรวมกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.15, 4.13 และ 4.12 ตามลำดับ ประเด็นข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม มีระดับความสำคัญมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 โดยเสนอแนะวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มมากที่สุด รองลงมาเป็นการส่งเสริมแบบมวลชน และการส่งเสริมแบบรายบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.04, 3.99 และ 3.92 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47.51 ปี อาจเนื่องมาจากคนในวัยหนุ่มสาวมีการเข้าไปทำงานในเมือง และยังไม่นิยมทำการเกษตร ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เกษตรกร จบการศึกษาระดับประถมศึกษาสอดคล้องกับพัฐพงษ์ มาเกต (2562, น.2035) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา อาจเนื่องมาจากสมัยคนจะเรียนจบการศึกษาแค่ระดับประถมศึกษาที่เพียงพอแล้ว และมีฐานะค่อนข้างยากจน ขนาดพื้นที่ทำการผลิตผัก พบว่า เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการผลิตผัก เฉลี่ย 5.53 ไร่สอดคล้องกับที่ศรีธัญญา ปัญญาอิน (2563,น. 1473) มีจำนวนพื้นที่ในปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ย 9 ไร่ ในขณะที่เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 18.31 ไร่ ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่ในการทำพืชชนิดอื่นมากกว่าผลิตผัก รายได้จากการทำการผลิตผัก พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำการผลิตผัก เฉลี่ย 34,398.88 บาท สอดคล้องกับจุฬาลักษณ์ ทิวกระโทก (2558, น. 770) พบว่า มีรายได้จากการประกอบอาชีพปลูกผักเฉลี่ยต่อเดือน 12,372.22 บาท ในขณะที่ศรีธัญญา ปัญญาอิน (2563,น. 1473) พบว่า เกษตรกร มีรายได้จากการเพาะปลูกผักเฉลี่ย 128,343 บาทต่อปี อาจเนื่องมาจากเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ผลิตผักต่างชนิดกัน ขนาดพื้นที่และรอบการผลิตต่างกัน

2. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับมาก เนื่องจากภาครัฐได้มีการจัดอบรมสัมมนาทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจในการผลิตผักมากขึ้นสอดคล้องกับที่ศรีธัญญา ปัญญาอิน (2563, น. 1474) เกษตรกรมีความรู้มีความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 75.46

3. สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการส่งเสริมแบบรายบุคคลมีระดับน้อยที่สุดเนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่มีอยู่อย่างจำกัด ความต้องการการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการปลูกผักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่ามีความต้องการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ความต้องการการส่งเสริมแบบกลุ่ม รองลงมาความต้องการการส่งเสริมแบบรายบุคคล และความต้องการส่งเสริมแบบมวลชน ตามลำดับ สอดคล้องกับจิราภรณ์ หล้าดวง (2563, น. 1277) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เพิ่งจะเริ่มทำการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีความต้องการคำแนะนำจากทางภาครัฐ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ สาธิต บรรยาย และมี การทัศนศึกษา

4. ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน คือ ปัญหาการส่งเสริมแบบมวลชน ด้านความรู้ในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้แก่เกษตรกร รองลงมาปัญหาการส่งเสริมแบบรายบุคคล จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการส่งเสริม และปัญหาการ

ส่งเสริมแบบกลุ่ม ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการผลิตผักตามลำดับ ชัดแย้งกับจิราภรณ์ หล้าดวง (2563, น. 1277) พบว่า เกษตรกรมีปัญหากษตรกรส่วนใหญ่มีระดับปัญหาน้อยในเรื่องขาดแรงบันดาลใจในการศึกษาดูงาน การส่งเสริมไม่ต่อเนื่อง ขาดสื่อในการส่งเสริมความรู้เรื่องการผลิตผักปลอดภัย ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา อาจเนื่องจากเมื่อก่อนเกษตรกรจะเน้นการทำพืชไร่เป็นส่วนใหญ่ ทางเจ้าหน้าที่จึงเน้นหนักไปส่งเสริมการผลิตทางด้านพืชไร่ จึงทำให้เกษตรกรผู้ปลูกผักในพื้นที่อำเภอผาขาว พบปัญหาการส่งเสริมเกษตรกรทำการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับมาก

5. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมแบบกลุ่ม เจ้าหน้าที่ควรมีการติดตามให้คำแนะนำในการทำการผลิตผักสม่ำเสมอ ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมแบบมวลชน เกษตรกรเสนอการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตผักผ่านสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ อย่างสม่ำเสมอ และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมแบบรายบุคคล เจ้าหน้าที่ควรมีการติดตามให้คำแนะนำในการทำการผลิตผักสม่ำเสมอ สอดคล้องกับที่ศรัณยา ปัญญาอิน (2563, น. 1476) เกษตรกรมีความปรารถนาที่จะให้หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาช่วยสนับสนุนการประชาสัมพันธ์เพื่อผลักดันให้ผลผลิตของเกษตรกรสามารถจำหน่ายสู่ตลาดภายนอกชุมชนได้และปลูกฝังให้คนในชุมชนหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษ รวมถึงการหนุนเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่มีความสามารถในการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์สำหรับการจำหน่ายสินค้าผักปลอดภัยได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย ดังนี้

1. ด้านประเด็นการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกร จากผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากจากเจ้าหน้าที่รัฐมีการแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการผลิตยังมีไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) เกษตรกร ควรมีให้ความร่วมมือและให้ความสำคัญในการเข้าร่วมการจัดเวทีประชุมร่วมกันเพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในการส่งเสริมการผลิตผักของเกษตรกร
- 2) เจ้าหน้าที่รัฐควรมีการแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 3) เจ้าหน้าที่ควรจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการการผลิตผัก แนวทางการสร้าง แปรนดผ่านทางเว็บไซต์ การสร้างเฟสบุ๊ก
- 4) หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้มีการประสานงานในเรื่องช่องทางการจำหน่ายผลผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี รวมถึงความแตกต่างของราคาผัก เพื่อเกษตรกรเล็งเห็นและให้ความสำคัญในการลดการใช้สารเคมี

2. ด้านประเด็นความต้องการการส่งเสริม จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นภาครัฐควรจัดการจัดฝึกอบรมการปลูกผัก การจัดศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวกับการการปลูกผัก การจัดทำแปลงเรียนรู้การการปลูกผักในพื้นที่ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่รัฐควรมีการแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 2) หน่วยงานส่งเสริมการเกษตรควรมีการจัดฝึกอบรมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 3) หน่วยงานรัฐให้ความรู้ในการสร้างเว็บไซต์ (web site) เป็นของตนเองมีเครื่องหมายการค้า Facebook เพื่อ

เป็นช่องทางโปรโมชันและการจัดจำหน่าย

3. ด้านประเด็นข้อเสนอแนะการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีความสนใจทางด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรส่งเสริมให้ความรู้ในการบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
- 2) ควรมีการให้ความรู้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรแก่เกษตรกร
- 3) ควรส่งเสริมให้ความรู้ในการสร้างเครือข่าย สร้างแบรนด์สินค้า การประชาสัมพันธ์
- 4) ควรมีการสนับสนุนด้านนโยบายจากภาครัฐในการทำการผลิตผักตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี อย่าง

ต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). รายงานภาพรวมผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นเมื่อ วันที่ 5 เมษายน 2564 จาก www.sceb.doac.go.th.

กัลชญา เพชรล้ำ (2563). *สินค้าผัก ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็งและแห้ง*. สำนักส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม, กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ มีนาคม 2563.

จำเริญ หมื่นวัน. (2558). *การยอมรับการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกรในจังหวัดปทุมธานี*. การประชุมเสนอ ผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8.

จินดา ขลิบทอง. (2555). *แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนสนามคลีมะม่วงส่งออก ตำบลสนามคลี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช:ม.ป.ท.

จิราภรณ์ หล้าดวง. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกร ตำบลหนองแวงโสภนระ อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10.

จุฬาลักษณ์ ทิวกระโทก. (2558). ปัญหาและความต้องการพัฒนาการประกอบอาชีพปลูกผักของเกษตรกร ตำบลบึงบอน อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. *สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 8(1).

เจริญ ซานศิลป์.(2534). *วัฒนธรรม: การเกษตรยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เต็มศักดิ์ ควณิช. (2546). *จิตวิทยาทั่วไป*.กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ทองคำ พิลาภรณ์. (2554). *ความต้องการการพัฒนาการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่หลังนาของเกษตรกร อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช:ม.ป.ท.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการบริหารบุคคล*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.

- ปัญญาภรณ์ เอี่ยมละออ. (2551). *ความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรที่มณฑลสถานหญิงชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปณิภพวิณ วรรณคัมภักษ์. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ข้าว และมันสำปะหลัง: กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และเพชรบุรี*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์:ม.ป.ท.
- พจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554).
- พัฐพงษ์ มาเกต. (2562). *การพัฒนากระบวนการผลิตพืชของเกษตรกรในจังหวัดชัยนาท*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2550). *ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ. 1887-ค.ศ.1970)*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิดา เบญจกุล. (2556). *การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตรา เหลียวตระกูล. *พฤติกรรมการผลิตผักและทัศนคติในการผลิตผักปลอดภัยของเกษตรกรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. *วารสารแก่นเกษตร* 47(5) : 1045-1056 (2562). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา หันตรา.
- วีรวิษ ชัยธิมา. (2562). *ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการปลูกผักปลอดภัยในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. *แก่นเกษตร* 47 ฉบับพิเศษ 1 : (2562). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรีณยา ปัญญาเย็น. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษของเกษตรกร อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง*. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 13 ประจำปีการศึกษา 2563.
- ศรีชล ฉายาพงษ์. (2553). *ความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน สังกัดกองบังคับการอำนาจการตำรวจภูธร ภาค 2*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สร้อยสุตา แสงจันทร์. (2560). *แนวทางการเพิ่มผลผลิตของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ (ผักปลอดภัย) ของสมาชิกชุมชนบ้านถ้ำเสือ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี*. การค้นคว้าอิสระ. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). *กรอบแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560 – 2564)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- Chang. (1974). *Measuring Organizational Improvement Impact*. [n.p.] : Jossey Bass Pfeiffer.
- Maslow, Abraham M. 1954. *Motivation and Personality*. New York : Harper and Row.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. New York: D. Van Nostrand.